

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lutego 2023 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Radomska-Stęplewska

po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2023 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa D. Ł.

przeciwko (...) sp. z o. o. z siedzibą w P., M. P. (1) i A.sp. z o. o. z siedzibą w K.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwaną M. P. (1)

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu

z dnia 29 listopada 2021 r., sygn. akt I C 811/19

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) w punkcie 1. zasądza od pozwanego (...) sp. z o. o. z siedzibą w P. na rzecz powódki kwotę 990,06 zł (dziewięćset dziewięćdziesiąt złotych sześć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29 stycznia 2019 r. do dnia zapłaty, oddalając powództwo wobec pozwanej M. P. (1);

b) w punkcie 3. zasądza od pozwanego (...) sp. z o. o. z siedzibą w P. na rzecz powódki kwotę 537 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

c) w punkcie 5. nakazuje ściągnąć od pozwanego (...) sp. z o. o. z siedzibą w P. na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu kwotę 37,82 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych poniesionych tymczasowo w sprawie przez Skarb Państwa;

d) w punkcie 6. zasądza od pozwanego (...) sp. z o. o. z siedzibą w P. na rzecz pozwanej M. P. (1) kwotę 287 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

II. zasądza od powódki na rzecz pozwanej M. P. (1) kwotę 235 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Małgorzata Radomska - Stęplewska

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym dnia 11 kwietnia 2019 roku powódka D. Ł. wniosła o zasądzenie od pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. kwoty 990,06 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29 stycznia 2019 roku do dnia zapłaty. Nadto powódka domagała się zasądzenia kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz kwoty 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu wskazała, że 20 grudnia 2018 roku robiła zakupy w Centrum Handlowym (...). Teren przy centrum handlowym (...) wraz z chodnikami nie był odśnieżony, ani posypany piaskiem. Wychodząc ze sklepu, powódka poślizgnęła się i złamała rękę. Pismem z dnia 28 grudnia 2018 roku zgłosiła pozwanej roszczenia związane z zaistniałym zdarzeniem. Ubezpieczycielem pozwanej był w dniu zdarzenia X., który celem likwidacji szkody powołał likwidatora C. Sp. z o.o. Pomimo upływu ponad dwóch miesięcy od przesłania wymaganych dokumentów, likwidator nie podjął czynności zmierzających do rozpoznania zgłoszonego roszczenia. W wyniku przedmiotowego zdarzenia u powódki rozpoznano następujące urazy: krwiak w stawie, kompresję głowy kości promieniowej oraz złamanie głowy kości promieniowej. Założono łuskę gipsową na kończynę górną oraz zalecono noszenie ortezy, stosowanie leków przeciwbólowych, fizykoterapię, oszczędzanie chorej kończyny poprzez utrzymywanie jej w temblaku oraz poddanie się zabiegom magnetoterapii. Powódka poddała się zaleconym jej zabiegom, jednakże nie udało się przywrócić ręki do stanu sprzed wypadku. W związku ze zdarzeniem z dnia 20 grudnia 2018 roku powódka poniosła koszty leczenia w wysokości 990,06 zł. Kwota ta wynika z poddania się kontroli u specjalisty z zakresu ortopedii w Prywatnej Lecznicy C. w P. (3 konsultacje po 145,00 zł każda, tj. łącznie 435,00 zł), zakupu niezbędnych leków (75,06 zł) oraz rehabilitacji w postaci terapii indywidualnej (6 terapii po 80,00 zł każda, tj. łącznie 480,00 zł). Roszczenie odsetkowe powódka uzasadniła treścią art. 817 k.c., wskazując, iż zgłosiła szkodę w dniu 28 grudnia 2018 roku, zatem zasadne jest domaganie się odsetek liczonych od dnia następnego po upływie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku.

W odpowiedzi na pozew pozwana (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością wniosła o oddalenie powództwa jako bezpodstawnego i nieudowodnionego przez powódkę oraz o zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów postępowania. Nadto, domagała się przypozwania w trybie art. 84 § 1 k.p.c. ubezpieczyciela A., tj. X. z siedzibą w W. i zawiadomienie wskazanego powyżej podmiotu o toczącym się procesie oraz wezwanie go do wzięcia w nim udziału w charakterze interwenienta ubocznego. Pozwana wniosła również o wezwanie do sprawy na podstawie art. 194 § 1 k.p.c. w charakterze pozwanych: spółkę A. Sp. z o.o. oraz M. P. (1) prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą M.. W uzasadnieniu swojego stanowiska (...) Sp. z o.o. wskazała, iż nie jest odpowiedzialna za wypadek powódki z dnia 20 grudnia 2018 roku w markecie A. K.. Przyczyną upadku była oblodzona powierzchnia na parkingu marketu, na której powódka się poślizgnęła i przewróciła. Odpowiedzialność pozwanej za to zdarzenie jest wyłączona, gdyż za utrzymanie czystości w markecie A. K. odpowiedzialna jest spółka A. Sp. z o.o., co wynika z umowy z dnia 25 stycznia 2017 roku. A. Sp. z o.o. jako podmiot profesjonalny świadczy usługi z zakresu sprzątnia. Do zadań A. należało również utrzymanie codziennie parkingu przed marketem. Nadto, w dniu 28 września 2018 roku pozwana zawarła z M. P. (1), prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą M., umowę o świadczenie usług związanych z zimowym utrzymaniem terenu w okresie od 1 listopada 2018 roku do 31 marca 2019 roku. Przedmiotem zawartej umowy było stałe odśnieżanie parkingu i dróg dojazdowych do centrum handlowego. Usługobiorca zobowiązany był do zapewnienia personelu i zaplecza technicznego do wykonania przyjętych usług, a także miał obowiązek stałego monitorowania terenu objętego zleceniem, celem oceny potrzeby odśnieżania i posypywania terenu parkingu. Zarówno umowa zawarta z A. Sp. z o.o., jak i z M. P. (1) przewidywała ponoszenie przez zleceniobiorcę pełnej i wyłącznej odpowiedzialności za szkody powstałe w ramach realizacji przedmiotu umowy z przyczyn leżących po stronie usługobiorcy. Skoro zatem powódka wskazała jako przyczynę swojego wypadku oblodzenie na parkingu marketu, to zgodnie ze wskazanymi powyżej umowami oraz art. 429 k.c., odpowiedzialność w tym zakresie ponosi podmiot sprzątnący (A. Sp. z o.o.) oraz M. P. (1), którzy jako podmioty profesjonalne w zakresie świadczenia usług sprzątnia i odśnieżania były zobowiązane do sprzątnia w markecie pozwanej, w tym na parkingu. (...) Sp. z o.o. podniosła także, iż nie zostało potwierdzone oblodzenie na parkingu, na którym poślizgnęła się powódka, a nadto nie wykazano, by D. Ł. zachowała wszelkie środki ostrożności związane z porą roku i warunkami pogodowymi.

Postanowieniem z dnia 17 grudnia 2019 roku Sąd Rejonowy na podstawie art. 194 § 1 k.p.c. wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanych A. Sp. z o.o. z siedzibą w K. oraz M. P. (1) prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą M..

Pismem z dnia 14 stycznia 2020 roku powódka wniosła o wezwanie na podstawie art. 194 § 3 k.p.c. do udziału w sprawie w charakterze strony pozwanej M. M. P. (1) oraz o zasądzenie solidarnie od pozwanej (...) Sp. z o.o. i M. P. (1) kwoty 990,06 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 29

stycznia 2019 roku dla pozwanej ad 1 ((...) Sp. z o.o.), natomiast dla pozwanej ad 2 (M. P. (1)) od dnia doręczenia jej pisma powódki z 14 stycznia 2020 roku. Nadto powódka domagała się zasądzenia od pozwanych na jej rzecz kosztów postępowania oraz zobowiązanie pozwanej ad 1 do zwrotu kosztów powstałych w związku ze złożeniem przez nią na podstawie art. 194 § 1 k.p.c. bezpodstawnego wniosku o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze pozwanej A.Sp. z o.o. Jednocześnie wniosła zastrzeżenie do postanowienia z 17 grudnia 2019 roku, podnosząc, że błędnym jest uznanie, że powództwo nie zostało wniesione przeciwko osobie, która powinna być w sprawie stroną pozwaną. W ocenie powódki odpowiedzialnymi solidarnie za szkodę są 2 podmioty: pozwana ad 1 ((...) Sp. z o.o.) i pozwana ad 2 (M. P. (1)). A.Sp. z o.o. wiązała z pozwaną ad 1 umowa dotycząca jedynie zwykłych czynności mających na celu utrzymanie czystości w markecie. Natomiast za utrzymanie zimowe terenu na mocy umowy z 28 sierpnia 2018 roku odpowiadała M. P. (1). W ocenie strony powodowej, mimo że (...) Sp. z o.o. zleciła zimowe utrzymanie terenu profesjonalnemu podmiotowi, to sama również dopuściła się licznych zaniedbań. Należy bowiem przyjąć, że zaniechała ona poinformowania M. P. (1) o występujących śliskościach zimowych. Gdyby doszło do poinformowania pozwanej ad 2, wówczas miałaby ona obowiązek natychmiastowego (nie dłuższego niż 2 godziny od zgłoszenia) wykonywania postanowień łączącej strony umowy. Tymczasem, jak wynika z protokołu świadczenia usług na terenie CH (...), prace odśnieżeniowe trwały w godzinach od 5 do 11:50.

Pismem z dnia 11 lutego 2020 roku Sąd doręczył X. z siedzibą w W. odpis pozwu wraz z załącznikami oraz odpis odpowiedzi na pozew, zawiadamiając o toczącym się postępowaniu oraz pouczając o możliwości zgłoszenia przystąpienia do strony pozwanej jako interwenient uboczny. X. z siedzibą w W. nie przystąpił do niniejszej sprawy.

W odpowiedzi na pozew pozwana ad 2 (M. P. (1)) wniosła o oddalenie powództwa oraz o przypozwanie w trybie art. 84 § 1 k.p.c. jej ubezpieczyciela, tj. (...) S.A. z siedzibą w W. i zawiadomienie go o toczącym się procesie oraz wezwanie go do wzięcia udziału w postępowaniu w charakterze interwenienta ubocznego. Nadto domagała się zasądzenia na podstawie art. 194 § 1 k.p.c. kosztów procesu na jej rzecz od pozwanej (...) Sp. z o.o. Przede wszystkim pozwana ad 2 zakwestionowała, by do przedmiotowego zdarzenia doszło w dniu 20 grudnia 2018 roku na terenie CH (...) w K.. Takie zdarzenie nie zostało bowiem zgłoszone do ochrony obiektu lub jego zarządcy. Niezależnie od powyższego, M. P. (1) wskazała, że zgodnie z umową z dnia 28 września 2018 roku, zakresem usług pozwanej było objęte utrzymanie zimowe parkingów, wiat wózkowych, jezdni, dróg i placów dojazdowych oraz placów utwardzonych znajdujących się w użytkowaniu CH (...). Powódka natomiast twierdzi, że poślizgnęła się na chodniku, który to obszar nie leżał w zakresie usług pozwanej. W rzeczywistości nikt nie wymagał od pozwanej ad 2 odśnieżania i odładzania na chodnikach i przy wejściach do marketu, tym zajmowała się wyłącznie A. Sp. z o.o. Z ostrożności, na wypadek ustalenia przez Sąd, że utrzymanie chodników należało do obowiązków pozwanej ad 2 lub że do zdarzenia doszło na parkingu, a nie chodniku, pozwana podniosła, że należycie wykonała w dniu 20 grudnia 2018 roku wszystkie obowiązki wynikające z umowy łączącej ją z (...) Sp. z o.o. i to przy uwzględnieniu zawodowego charakteru prowadzonej działalności gospodarczej. M. P. (1) podniosła nadto, że nie była zobowiązana do monitorowania terenu CH (...) pod kątem zaśnieżenia i oblodzenia, a do wykonywania usługi przystępowała zawsze w ciągu 2 godzin od telefonicznego wezwania (...) Sp. z o.o. Dodatkowo pozwana ad 2 wskazała, że powoływanie się przez (...) Sp. z o.o. na art. 429 k.c. nie zwalnia spółki z automatycznie z odpowiedzialności, gdyż zobowiązana była do nadzoru nad swoim kontrahentem świadczącym usługi zimowego utrzymania terenu.

Pismem z dnia 2 marca 2020 roku pozwana ad 3 (A. Sp. z o.o.) złożyła odpowiedź na pozew, wnosząc o oddalenie w całości złożonego przeciwko niej powództwa oraz o zasądzenie odrębnie od powódki i od pozwanej (...) Sp. z o.o. na rzecz A.Sp. z o.o. kosztów procesu. Pozwana ad 3 podniosła zarzut braku legitymacji biernej po jej stronie w rozpoznawanej sprawie. Wskazała, iż na mocy umowy zawartej w dniu 25 stycznia 2017 roku z pozwaną ad 1, nie przyjęła na siebie odpowiedzialności za wypadki, jakie mogą mieć miejsce na terenie marketu (...). Umowa stanowi wyraźnie, że odpowiedzialność za szkody na osobie została przeniesiona na A. Sp. z o.o. wyłącznie w razie wyrządzenia osobie trzeciej szkody z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa przy realizacji usługi. Nadto, z analizy łączącej strony umowy wynika, że pozwana ad 3 w ogóle nie była zobowiązana do wykonywania czynności związanych z odśnieżaniem terenu obiektu, likwidacją śliskości zimowej ani żadnych innych usług w zakresie zimowego utrzymania terenu. W zakresie zimowego utrzymania terenu (...) Sp. z o.o. zawarła bowiem odrębną umowę z podmiotem trzecim – M. P.

(1). Zakresy obowiązków pozwanej ad 2 i pozwanej ad 3 nie pokrywają się. Nie sposób zatem zarzucić winę spółce A. w zakresie niewykonania obowiązków, które w ogóle nigdy nie zostały jej powierzone.

Pismem z dnia 31 lipca 2020 roku Sąd doręczył (...) S.A. z siedzibą w W. odpis pozwu i odpowiedzi na pozew pozwanej M. P. (1), zawiadamiając o toczącym się postępowaniu oraz pouczając o możliwości zgłoszenia przystąpienia do strony pozwanej jako interwenient uboczny. (...) S.A. nie przystąpiła do niniejszej sprawy.

W toku dalszego postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska.

Wyrokiem z dnia 29 listopada 2021 r. Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu w punkcie 1. zasądził od (...) sp. z o. o. w P. i M. P. (1) na rzecz powódki kwotę 990,06 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od pozwanej (...) sp. z o. o. w P. od dnia 29.01.2019 r., od pozwanej M. P. (1) od dnia 5.08.2019 r. do dnia zapłaty, z tym zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego; w punkcie 2. oddalił powództwo w pozostałej części, w punktach 3-5 orzekł o kosztach procesu.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy wskazał, że powództwo okazało się zasadne w całości w stosunku do pozwanych (...) Sp. z o.o. oraz M. P. (1) i w tym zakresie podlegało uwzględnieniu, natomiast wobec pozwanej A. Sp. z o.o. podlegało oddaleniu jako niezasadne.

W rozpoznawanej sprawie bezspornym było, że pozwana (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. (zwana dalej: (...)) zawarła w dniu 25 stycznia 2017 roku z pozwaną A.Sp. z o.o. z siedzibą w K. (zwaną dalej: A.) umowę o świadczenie usług w zakresie utrzymania czystości. Z kolei z pozwaną M. P. (1) prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą M. pozwana ad 1 zawarła w dniu 28 września 2018 roku umowę o świadczenie usług związanych z zimowym utrzymaniem terenu w okresie od 1 listopada 2018 roku do 31 marca 2019 roku. Pozostałe okoliczności istotne dla wydania rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie pozostawały między stronami przedmiotem sporu.

W ocenie Sądu I instancji powódka sprostowała ciężarowi udowodnienia roszczenia zgłoszonego w pozwie. Przede wszystkim Sąd oparł się w tym zakresie na wiarygodnych zeznaniach D. Ł. i jej męża. Pozwana (...) nie przedłożyła do akt sprawy nagrania z monitoringu, za pomocą którego byłaby w stanie udowodnić, że w miejscu wskazanym przez powódkę nie doszło do żadnego upadku. Zaś zastrzeżenia M. P. (1), w szczególności w odniesieniu do woli wyłudzenia odszkodowania, czy sugerowania, że powódka miałaby pozyskać paragony zakupu z kosza na śmieci, stanowią wyraźne nadużycie prawa procesowego w zakresie dopuszczalnych metod obrony. W związku z powyższym Sąd przyjął, że do zdarzenia doszło w okolicznościach przedstawionych w pozwie.

W dalszej części należało ustalić podmiot odpowiedzialny za wypadek powódki. Kluczowym dowodem w tym zakresie był dokument w postaci oryginału umowy z dnia 28 września 2018 roku zawartej między (...) a M. P. (1). Sąd dokonał więc wykładni postanowień przedmiotowej umowy zgodnie z dyrektywami wynikającymi z art. 65 § 2 k.c., w myśl którego w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu. Przenosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy, Sąd doszedł do wniosku, iż w treści umowy z 28 września 2018 roku wprost wskazano, że chodzi o zimowe utrzymanie terenu centrum handlowego, w tym placów utwardzonych. Nie ma potrzeby przeprowadzania wykładni różnymi jej metodami, ale wystarczy dokonanie wykładni językowej, po przeprowadzeniu której zdaniem Sądu chodnik jest również placem utwardzonym. W myśl § 2 umowy zimowe utrzymanie terenów opisanych w zawartej umowie obejmuje również likwidację śliskości zimowej przy użyciu odpowiednich środków przeznaczonych do likwidacji danego typu śliskich nawierzchni i odśnieżanie całego terenu CH(...), włącznie z usuwaniem śniegu z dachu wiat na wózki oraz przymywanie śniegu na terenie parkingu. Skoro strony postanowiły o odśnieżaniu całego terenu, trudno przyjmować, by odśnieżanie to miało nie obejmować terenu okalającego budynek centrum handlowego. To, że strony w § 3 umowy doprecyzowały, na czym ma polegać odśnieżanie jezdni i to, że na chodnik nie można wjeżdżać pojazdem odśnieżającym, nie oznacza, że w świetle treści § 1 i 2, umowa wyłączała chodniki z odśnieżania. Z całą pewnością nie można wywieść tego z harmonogramu, albowiem zdaniem Sądu należy przyjąć, że chodniki miały być odśnieżane w trybie ciągłym, tj. na wezwanie. Nie jest też prawdą, by fakt wyłączenia chodników z odśnieżania miał wynikać bezpośrednio z zapisów dotyczących wynagrodzenia, albowiem strony miały pełną dowolność w ustaleniu wysokości należnego

zleceniobiorczynie wynagrodzenia. Dodatkowo, w zapisach regulujących kwestię wynagrodzenia, nie wyodrębniono też stawki za usuwanie śniegu z dachu wiat na wózki, lecz pozwana M. P. (1) nie kwestionowała tego obowiązku, mimo że podobnie jak w odniesieniu do chodnika okalającego market – nie da się usunąć śniegu z dachu przy pomocy urządzeń mechanicznych. W żadnym z zapisów umowy nie znalazło się też sformułowanie, aby to chodniki miały być wyłączone z obowiązku nałożonego na pozwaną w umowie. Fakt, że nie można było wjechać na chodnik ciężkim sprzętem, nie oznaczał jeszcze, by chodnik miał być wyłączony z umowy. Tym bardziej nie sposób podzielić stanowiska pełnomocnika pozwanej ad 2, jakoby wyłączenie miało być wyraźne, w tym w szczególności w świetle § 3 pkt 4 umowy, z którego w żadnej mierze nie wynika przecież jej zakres, a wyłącznie sposób jej wykonywania. Twierdzenia pozwanej ad 2, zgodnie z którymi zobowiązana była ona jedynie do odśnieżania mechanicznego, Sąd ocenił jako powołane jedynie na potrzeby niniejszego postępowania.

W dalszej kolejności odnosząc się do zarzutu pozwanej, jakoby odpowiedzialność za przedmiotowy wypadek na niej nie spoczywała, gdyż żaden z pracowników (...) nie zgłosił potrzeby odśnieżania, Sąd Rejonowy wskazał, że w przedmiotowej umowie wprost wskazano, że obowiązkiem M. P. (1) było stałe monitorowanie nawierzchni objętej umową. Fakt realizacji umowy w inny sposób nie ma znaczenia dla możliwości ekskulpowania się pozwanej z odpowiedzialności, albowiem taki obowiązek sama na siebie przyjęła na mocy zawartej umowy. Skoro zatem opady śniegu trwały, pozwana ad 2 winna była podjąć czynności z monitoringiem nawierzchni. W toku przeprowadzonego postępowania dowodowego, nie wykazano, by M. P. (1) po godz. 11.50 monitorowała stan nawierzchni przy CH (...), ani nawet, by kontaktowała się chociaż telefonicznie z pracownikiem (...), celem zapytania czy środki zastosowane w godzinach przedpołudniowych pozostają jeszcze skuteczne w godzinach wieczornych. W ocenie Sądu, M. P. (1) ponosi zatem odpowiedzialność za wypadek powódki wskutek niewłaściwego wykonywania obowiązków wynikających z umowy o świadczenie usług związanych z zimowym utrzymaniem terenu.

Jednocześnie odpowiedzialność M. P. (1) za przedmiotowe zdarzenie, nie oznacza automatycznego uwolnienia od odpowiedzialności pozwanej ad 1 – (...) Sp. z o.o. Sąd Rejonowy podkreślił, iż nawet skuteczne powierzenie czynności osobie trzeciej, które na podstawie art. 429 k.c. zwalnia od odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez przedsiębiorstwo trudniące się zawodowo wykonywaniem danych czynności, nie wyklucza odpowiedzialności powierzającego za szkodę wyrządzoną jego własnym zaniechaniem, gdyż odpowiedzialność powierzającego wykonanie czynności drugiemu jest samodzielna i niezależna od odpowiedzialności sprawcy bezpośredniego. Jest to odpowiedzialność za własne czyny i za własną winę. W toku postępowania (...) nie zdołała udowodnić, że jej własne działania bądź zaniechania nie mogą stanowić podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej. Zaniechanie, jakiego dopuściła się pozwana ad 1, polegające na niewezwaniu M. P. (1) do czynności odśnieżania, stanowiło przejaw rażącego niedbalstwa.

Stwierdzić należy, iż (...), prowadząc działalność gospodarczą na dużą skalę, dysponując odpowiednimi środkami finansowymi, winien dokładać najwyższej staranności, by na terenie prowadzonego przez niego centrum handlowego klientom nie zagrażało niebezpieczeństwo. Nawet jeżeli powierzył on zimowe utrzymanie obiektu podmiotowi trzeciemu, za niedopuszczalne należało uznać niezareagowanie na oblodzony chodnik okalający sklep. Nie można również tracić z pola widzenia, iż do wypadku doszło 20 grudnia, czyli w okresie wzmożonego ruchu związanego z zakupami przedświątecznymi. Pozwanej winno zależeć, by jej klienci mogli bezpiecznie dokonać zakupów. Tymczasem, na podstawie całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, Sąd stwierdza, że nie doszło do odśnieżenia chodnika przy centrum handlowym. Nie dokonała tego ani spółka (...), ani pozwana M. P. (1). Skutkiem tego jest przypisanie odpowiedzialności obu wymienionym powyżej pozwany, co rodzi konieczność zapłaty przez nich na rzecz powódki odszkodowania.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana M. P. (1), zaskarżając go w całości w zakresie jej dotyczącym.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

1. Mające wpływ na treść zaskarżonego wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego mianowicie:

a) art. 233 § 1 kpc, poprzez brak wszechstronnego i należytego rozważenia materiału dowodowego zebranego w sprawie, a także dokonanie przez Sąd sprzecznych istotnych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego wskutek naruszenia przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, przez dokonanie oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie z przekroczeniem granic swobodnej oceny, dokonanej wybiórczo w sposób niewszechstronny, bez wskazania ich wzajemnej relacji, niezgodny z zasadami logicznego myślenia i doświadczenia życiowego, co w konsekwencji doprowadziło do błędnych ustaleń poczynionych przez Sąd I Instancji, polegających na błędnym:

- ustaleniu, że wypadek, jaki doznała powódka miał miejsce w dniu 20 grudnia 2018 roku na terenie Centrum Handlowego (...), na chodniku po wyjściu ze sklepu, podczas gdy powódka oprócz paragonu ze sklepu (...) w CH (...) z godziny 17:04, z którego wynika jedynie, że za zakupy zapłaciła nieznana osoba bezgotówkowo, nie przedstawiła żadnych dowodów na okoliczność swojej obecności, czy wypadku w tym dniu na terenie ww. galerii handlowej np. potwierdzenia, że płatność w Empiku nastąpiła z należącej do powódki karty bankomatowej (cztery ostatnie cyfry karty ujawnione na paragonie to 1427) i to pomimo tego, że powódka podczas przesłuchania w dniu 21.09.2020 wspominała o istnieniu rzekomo innych dowodów potwierdzających jej obecność na terenie CH (...), których w toku procesu nie zaoferowała - tj. przesłuchania świadka-kolegi, który rzekomo przywiózł powódkę na zakupy oraz czterech paragonów ze sklepów: C., E., (...) i S. wraz wyciągami bankowymi potwierdzającymi zapłatę kartą powódki [00:11:29- 00:11:31 „Kolega mnie podwiózł (...)”; 00:12:04-00:12:28 „Poszłam, zrobiłam zakupy w sklepie C., w sklepie E., w samym (...), w S., odwiedzałam też m.in. D.. Z tych pierwszych czterech mam oczywiście zachowane paragony i wyciągi bankowe potwierdzające, że tam byłam i płaciłam karta swoją”.]
- ustaleniu, że „wszelkie okoliczności dotyczące odśnieżania terenu przy CH (...) były im [chodzi o świadków D. T. (1), D. S., P. O. i P. C. - dopisek pełn.pozwanej ad2]j znane jedynie z zaleceń ich przełożonych oraz z praktyki, która nie zawsze była zgodna z zakresem obowiązków wynikających z łączących pozwanych umów” [str. 10 uzasadnienia wyroku], podczas gdy Sąd w ogóle nie ustalił i nie uzasadnił - w części dotyczącej oceny zeznań ww. świadków - w jakim zakresie praktyka usług świadczonych przez pozwaną ad.2 nie była rzekomo zgodna z zakresem obowiązków wynikających z umowy z pozwaną ad.2
- ustaleniu że: z zeznań świadków [chodzi o świadków D. T. (1), D. S. , P. O. i P. C. - dopisek pełn.pozwanej ad2)] wynika, że pracownicy spółki A. czasami pomagali w odśnieżaniu terenu, jeżeli opady śniegu były obfite, do czego jednak nie byli zobowiązani na mocy umowy zawartej między A. Sp. z o.o. z (...) Sp. z o.o.” [str. 10 uzasadnienia wyroku], podczas, gdy żaden z ww. świadków nie mówił o pomocy - świadkowie zgodnie twierdzili, że to spółka A. była zobowiązana do odśnieżania wygradzonego chodnika wokół marketu (nie chodziło o żadne pomaganie pozwanej ad.2) i żaden z nich nie powiedział, że A. nie było zobowiązane do odśnieżania ww. chodnika (wbrew twierdzeniu Sądu I Instancji świadkowie nie zeznali, że znali treść umowy A.- (...))
- ustaleniu, że pracownicy pozwanej ad. 2 powinni odśnieżyć chodnik wokół galerii (w tym miejsce wypadku), podczas gdy wygradzenie słupkami tego chodnika uniemożliwiało wjazd sprzętem odśnieżającym (a pozwana ad. 2 świadczyła usługi odśnieżania wyłącznie mechanicznie) i dlatego odśnieżanie tej części należało do pozwanej A.
- ustaleniu, że z umowy z dnia 28.09.2018 roku wynika zobowiązanie M. P. (1) do odśnieżania całego terenu znajdującego się przy centrum handlowym (...), a strony nie wyłączyły z zakresu usług żadnej części terenu, podczas gdy w umowie z 28.09.2018 strony określiły w sposób pozytywny (tj. nie przez wyłączenia), jaki teren podlega usługom pozwanej ad 2 i w jaki sposób ma być odśnieżany i nie znalazł się tam wygradzony palikami chodnik wokół galerii
- ustaleniu, że obowiązki A., polegające na „dokładnym sprzątnięciu strefy wejściowej” nie obejmują usuwania śniegu i lodu, pomimo tego, że zgodnie z definicją zawartą w Słowniku Języka Polskiego sprzątnięcie oznacza: „doprowadzić coś do porządku” czy „usunąć coś z miejsca, na którym nie powinno się znajdować”, a czyli obejmują wszelkie adekwatne czynności wymagane do zapewnienia utrzymania strefy wejściowej w należywym stanie (bez wykluczeń, czy wyłączeń w umowie z 25.01.2017)

- pominięciu, że (...) nakazywało A. odśnieżać, odładzać i posypywać solą chodnik wokół marketu, co A. wykonywało używając do tego m.in. soli udostępnionej przez (...) (o czym zeznał świadek P. C., A. nie zaferował przeciwdowódów), a tym samym A.i (...) w sposób szeroki rozumiały obowiązek „dokładnego sprzątnięcia strefy wejściowej”
- braku ustalenia, że to spółka A. świadczyła szeroko pojęte usługi sprzątnięcia na spornym terenie - na zasadzie wyłączności i zobowiązana była do podjęcia wszelkich adekwatnych działań mających na celu doprowadzenia strefy wejściowej (tzw. wąskiego chodnika) do porządku (w tym usunięcia śniegu i lodu), które nie powinny się tam znajdować, a pozwana ad. 2 nie była do tego zobowiązana z uwagi na brak możliwości świadczenia usługi na tym terenie w formie maszynowej (również w kontekście § 3 ust. 4 umowy z 28.09.2018)
- uznania zeznań świadka P. C. w całości za wiarygodne, podczas gdy świadek zeznał, że pozwana ad. 2 świadczyła swoje usługi jedynie maszynowo, z wyłączeniem miejsc, na które nie mogła wjechać („wąski chodnik), a które odśnieżać miała A. i jednocześnie nie potrafił wskazać dokładnie tego miejsca, obarczając obowiązkiem odśnieżania chodnika wokół CH (...) zarówno pozwaną ad. 2, jak i pozwaną A., i to pomimo że jedyny wąski chodnik, jaki uniemożliwiał wjazd sprzętem odśnieżającym to właśnie chodnik wokół marketu, co potwierdzają zeznania świadków D. T. (1), D. S., P. O. i zeznania pozwanej ad. 2.
- ustaleniu, że chodnik wokół CH (...) jest częścią placów utwardzonych, podczas gdy zgodnie z definicją Słownika Języka Polskiego chodnik to: „część ulicy przeznaczona dla ruchu pieszego”, a plac to „duża, wolna przestrzeń w mieście powstała najczęściej przy zbiegu ulic, zwykle otoczona budynkami”
- braku ustalenia, że strony nie określiły w § 3 umowy z 28.09.2018 w jaki sposób ma być odśnieżany wygradzony chodnik wokół marketu (...), co potwierdza, iż teren ten nie był objęty usługami pozwanej ad.2,
- wywiedzeniu z zapisów dotyczących wynagrodzenia pozwanej, że brak wyodrębnienia stawki za usuwanie śniegu z dachu wiat na wózki potwierdza, że pozwana ad. 2 miała odśnieżać wygradzony chodnik w inny sposób niż maszynowo (że powinna dostosować sposób usługi do miejsca jej świadczenia), podczas gdy pozwana wprost zeznała, że jej zobowiązanie w zakresie odśnieżania wiat wózkowych było martwe, co przy uwzględnieniu zasad logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego koreluje z brakiem ustalenia w umowie z 28.09.2018 stawki za tę niewykonywaną czynność,
- ustaleniu, że: nie można wykluczyć, że spółka (...) mogła nie posiadać możliwości kadrowych czy technicznych, by zawsze na czas dostrzec zbliżające się opady śniegu / zareagować odpowiednio niezwłocznie” i obciążenie konsekwencjami tej hipotezy (a nie ustalenia w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy), pozwanej ad.2, podczas gdy w świetle § 4 ust. 1 umowy z 28.09.2018 to do(...) należała ocena stanu nawierzchni i zgłoszenie zapotrzebowania na usługi pozwanej ad.2, a skoro (...)jaki podmiot gospodarczy przyjęła na siebie takie zobowiązanie, powinna zapewnić zasoby do jego należytego wykonania, a ew. zaniechania w tym zakresie obciążają wyłącznie (...),
- ustaleniu, że pozwana ad. 2 nie wykonywała zobowiązań do monitorowania terenu objętego usługami, podczas gdy pozwana ad. 2 na rozprawie w dniu 21.09.2020 i 04.10.2021 wyjaśniła, że monitorowanie polegało na sprawdzaniu pogody (m.in. w telewizji i aplikacji na telefon) oraz mobilizacji oraz zapewnieniu ekipy do wykonania usług, i to podczas gdy Sąd Rejonowy w ogóle nie dokonał żadnych ustaleń w zakresie tego co miało wchodzić w zakres monitorowania,
- ustaleniu, że: „W toku przeprowadzonego postępowania dowodowego nie wykazano, by M. P. (1) po godz. 11.50 monitorowała stan nawierzchni (...), celem zapytania czy środki zastosowane w godzinach przedpołudniowych pozostają jeszcze skuteczne w godzinach wieczornych”, podczas gdy z treści zawartej umowy z 28.09.2018 takie zobowiązanie do kierowania zapytań nie wynika; (...) nie składała nigdy takich żądań, a z § 4 ust. 1 umowy z 28.09.2018 wynika, że „(...) wykonywanie postanowień niniejszej umowy rozpocznie się od momentu

telefonicznego i mailowego zgłoszenia Zleceniobiorcy przez menedżera ochrony Zleceniodawcy (...)” - czyli inicjatywa do podjęcia świadczenia usług w godzinach popołudniowych w dniu zdarzenia leżała wyłącznie po stronie (...)

- ustaleniu, że nawet gdyby (...)nie wezwało pozwanej ad. 2 do odnowienia usług popołudniu w dniu zdarzenia, czy takiego wezwania nie skierowałoby w innym czasie, to pozwana ad. 2 i tak automatycznie ponosiłaby odpowiedzialność za wszelkie wypadki na terenie objętym umową z uwagą na samo zawarcie umowy z 28.09.2018,
- brak ustalenia przez Sąd I instancji na czym polegała wina pozwanej ad.2, bezprawność jej działań oraz związek przyczynowo - skutkowy związany ze szkodą poniesioną przez powódkę, jak również co tak naprawę jest czynem własnym pozwanej ad. 2, za który Sąd I Instancji przypisał jej odpowiedzialność na gruncie art. 415 KC i jaki powszechnie obowiązujący obowiązek naruszyła pozwana ad.2,

b) art. 205³ § 2 KPC przez pominięcie dowodu z zeznań świadka G. P. jako spóźnionego, pomimo, że pozwana ad.2 zgłosiła ww. dowód w piśmie procesowym z dnia 23.11.2020 tj. w siedmiodniowym terminie zakreślonym postanowieniem Sądu Rejonowego wydanym na rozprawie w dniu 16.11.2020 (pkt. 1 postanowienia) i nie miała obowiązku zgłoszenia wszelkich dowodów w odpowiedzi na pozew pod rygorem ich pominięcia.

2. Obrazę prawa materialnego, mianowicie naruszenie:

a) art. 65 § 1 i 2 KC poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na pominięciu jasnego, spójnego, konsekwentnego i logicznego rozumienia umowy z dnia 28.09.2019 w zakresie obszaru objętego usługami pozwanej ad. 2, sposobu ich wykonywania oraz związanej tym kalkulacji wynagrodzenia pozwanej ad. 2, jak również rozumienia umowy z dnia 25.01.2017 zawartej przez A. z (...) i oparcie się jedynie na językowym brzmieniu ww. umów bez zbadania ich „sensu” i „celu”, przejawiających się m.in. w zachowaniu pozwanych i (...)po zawarciu ww. umów w postaci: sposobu wykonywania umowy z 28.09.2019 przez pozwaną (odsnieżanie wyłącznie maszynowe, które nie było możliwe na wygrodzonym chodniku wokół marketu (...); wykonywanie usług odsnieżania/ odładzania wyłącznie na wezwanie(...)), sposobu wykonywania umowy z 25.01.2017 przez A., zlecenia przez (...) odsnieżania wygrodzonego chodnika wokół marketu firmie A. oraz udostępniania w tym celu soli zakupionej przez (...) i faktycznego wykonywania tego zakresu przez (...) przy wykorzystaniu przedmiotowej soli (co potwierdził świadek P. C. oraz świadkowie D. T. (1), D. S., P. O. i pozwana ad. 2), które to ustalenia i dowody powinny służyć ocenie sposobu rozumienia oświadczenia woli i jego miarodajności w chwili jego złożenia; brak dokonania wykładni umowy z 28.09.2018 i umowy z 25.01.2017 kolejno na trzech płaszczyznach, a mianowicie poprzez ustalenie literalnego brzmienia umowy, poprzez ustalenie treści oświadczeń woli przy zastosowaniu reguł określonych w art. 65 § 1 KC i wreszcie poprzez ustalenie sensu złożonych oświadczeń woli przy odwołaniu się do zgodnego zamiaru stron i celu umowy - art. 65 § 1 KC.

b) art. 415 KC w zw. z art. 361 KC, poprzez błędne przyjęcie, że w niniejszej sprawie zachodzi wina pozwanej ad.2, bezprawność jej działań oraz związek przyczynowo - skutkowy związany ze szkodą poniesioną przez powódkę, jak również, że pozwana ad. 2 dopuściła się czynu własnego, który narusza powszechnie obowiązujący obowiązek, pomimo iż powódka tego nie udowodniła, a Sąd Rejonowy tego nie ustalił, a także brak ustalenia, że szkoda powódki pozostaje w normalnym związku przyczynowym z tym, że to pozwana (...) nie wezwała pozwanej ad. 2 do ponownienia usług w godzinach popołudniowych i bez znaczenia jest tu ew. monitorowanie terenu przez pozwaną ad. 2, skoro nie było ono w żaden sposób powiązane z rozpoczęciem usługi odsnieżania.

c) art. 416 KC, przez błędne przyjęcie, że ma on zastosowanie do oceny odpowiedzialności pozwanej ad.2, podczas gdy prowadzi ona indywidualną działalność gospodarczą i nie posiada organów, przez które działa.

Wskazując na powyższe podstawy apelacji, apelująca wniosła o:

1. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka G. P. (G. P.; zam. ul. (...), nr (...), (...)-(...) P.) - na okoliczność: ustalenia okoliczności towarzyszących zawarciu umowy na usługi związane z zimowym utrzymaniem terenu (...) z 28.09.2018, w szczególności kto przygotował dokument umowy oraz załączniki; ustalenia jak Strony

rozumiały zapisy ww. umowy - jaki był zgody zamiar stron i cel tej umowy; ustalenia czy umowa na usługi związane z zimowym utrzymaniem terenu (...)w momencie zawarcia zawierała Załącznik nr 1 - mapę Centrum Handlowego (...); oraz na okoliczność w jaki sposób umowa była wykonywana przez pozwaną ad.2

2. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w stosunku do pozwanej ad, 2 i zasądzenie od powódki oraz od A. Sp. z o.o. na rzecz pozwanej ad. 2 kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych za I i II instancję

ewentualnie wniosła o

3. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od powódki oraz od A. Sp. z o.o. na rzecz pozwanej ad. 2 kosztów procesu za II instancji.

W odpowiedziach na apelację powódka oraz pozwani (...) sp. z o. o. w P. oraz A. sp. z o. o. w K. wnieśli o oddalenie apelacji oraz zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej M. P. (1) okazał się uzasadniona.

Sąd Odwoławczy przyjął ustalenia faktyczne Sądu I instancji, zawarte w pisemnym uzasadnieniu wyroku, jako własne, za wyjątkiem ustaleń dotyczących zakresu przedmiotu umów łączących (...) sp. z o. o. z pozwanymi ad 2 i ad3., co skutkowało ostatecznie uznaniem, że apelująca jako niezobowiązana do odśnieżania chodników i przejść dla pieszych przy CH(...), nie ponosi odpowiedzialności za wypadek powódki z dnia 20 grudnia 2018 r.

Uzasadniony okazał się zarzut apelującej, że w świetle treści umów łączących (...) sp. z o. o. z pozwanymi ad 2 i ad 3, wygrodzony palikami chodnik wokół galerii nie był objęty umową z dnia 28 września 2018 r. zawartą między (...) sp. z o. o. a pozwaną M. P. (1). Z analizy powyższej umowy wynika, że z jednej strony w § 3 ust. 4 ustanowiono zakaz maszynowego odśnieżania chodników, z drugiej strony w § 6 zleceniobiorca zobowiązał się do zapewnienia sprawnego technicznie sprzętu oraz 3-osobowej brygady jedynie do ręcznego odśnieżenia zadaszeń wózków sklepowych. Mając na uwadze zakres zleconej usługi określony w § 1 w zw. z § 2 i 3 ww. umowy oraz brak obowiązku utrzymywania w gotowości przez pozwaną ad 2 brygady do ręcznego odśnieżania chodników, podzielić należało stanowisko apelującej, że ww. umowa nie obejmowała odśnieżania chodnika wokół galerii, na który nie można było wjechać sprzętem do odśnieżania.

Z kolei w umowie zawartej przez (...) sp. z o. o. z A. sp. z o.o. z dnia 25 stycznia 2017 r. o świadczenie usług w zakresie utrzymania czystości obiektów CH (...) w załączniku nr 3 – serwis dzienny (w godzinach otwarcia C. H. dla klientów) wskazano utrzymanie zimowe: odśnieżanie ręczne i maszynowe chodników, przejść dla pieszych, przymywanie śniegu, posypywanie solą i piaskiem chodników, przejść dla pieszych – według potrzeb (k. 125 v akt). Powyższe czynności wskazano też we wzorze karty kontroli czystości (k. 454v akt). Mając na uwadze powyższe zapisy ww. umowy oraz treść zeznań świadków: P. C. (pracownika (...)), D. T. (2), D. S. i P. O. (pracowników pozwanej ad 2), z których wynika, że firma M. P. (1) odśnieżała teren C.H. maszynowo – bez chodnika wokół centrum, w ocenie Sądu Okręgowego rację ma apelująca, że to A. Sp. z o. o. była zobowiązana do odśnieżania i posypywania piaskiem lub solą chodnika wokół galerii.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy uznał, że apelująca jako niezobowiązana do odśnieżania chodników i przejść dla pieszych przy CH (...), nie ponosi odpowiedzialności za wypadek powódki z dnia 20 grudnia 2018 r., co skutkowało zmianą zaskarżonego wyroku. Dodać należy, że Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu I instancji, że nawet skuteczne powierzenie czynności osobie trzeciej, które na podstawie art. 429 k.c. zwalnia od odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez przedsiębiorstwo trudniące się zawodowo wykonywaniem danych czynności, nie wyklucza odpowiedzialności powierzającego za szkodę wyrządzoną jego własnym zaniedbaniem, gdyż odpowiedzialność powierzającego wykonanie czynności drugiemu jest samodzielna i niezależna od odpowiedzialności

sprawcy bezpośredniego. Jest to odpowiedzialność za własne czyny i za własną winę. W toku postępowania (...) sp. z o. o. nie zdołał udowodnić, że jego własne działania bądź zaniechania nie mogą stanowić podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej. Biorąc pod uwagę stan chodnika przy galerii w momencie wypadku, przyjąć bowiem należało, że pozwany (...) sp. z o. o. dopuścił się zaniechania, polegającego na braku właściwego nadzoru nad poziomem jakości wykonywanej usługi przez A., co przewidziano w art. 2 umowy z 25 stycznia 2017 r.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1. w ten sposób, że oddalił powództwo wobec pozwanej M. P. (1). Konsekwencją powyższego była zmiana orzeczenia o kosztach procesu w punktach 3. i 5. w ten sposób, że usunięto z nich pozwaną ad 2. Dodano też pkt 6., którym na podstawie art. 194 § 1 zd. 2 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych zasądzono od pozwanego (...) Sp. z o. o. w P. na rzecz pozwanej M. P. (1) kwotę 287 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. i § 2 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, zasądzając od powódki na rzecz apelującej kwotę 100 zł tytułem zwrotu opłaty od apelacji, kwotę 135 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, łącznie 235 zł.

Małgorzata Radomska-Stęplewska